

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination

April/May-2023 (NEW COURSE)

Advanced Cost & Management Accounting (Elective)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ કુસુમ લી. પ્રક્રિયા A, B, અને C અધિકારી દ્વારા મિલના મેનેજર ને હિસાબી અહેવાલ આપવામાં આવે છે. (૨૦)
મિલના મેનેજર, મુખ્ય ઈજનેર ની સાથે મળીને ટેકનીકલ ડિરેક્ટર ને અહેવાલ આપે છે વેચાણ મેનેજર
વિજ્ઞાપન-જાહેરાત મેનેજર ની સાથે મળીને, માર્કેટીંગ ડિરેક્ટર ને અહેવાલ આપે છે અને માર્કેટીંગ
ડિરેક્ટર, ટેકનીકલ ડિરેક્ટરની સાથે મળીને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ને અહેવાલ આપે છે આ મિલના હિસાબી
ચોપડામાંથી કોઈ એક સમયગાળા માટે નીચે મુજબ માહિતી મળે છે. મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, માર્કેટીંગ ડિરેક્ટર,
ટેકનીકલ ડિરેક્ટર અને મિલ મેનેજર માટે જવાદારી હિસાબી અહેવાલ તૈયાર કરો

વિગત	અંદાજિત રૂ.	વિચલન રૂ.	વિગત	અંદાજિત રૂ.	વિચલન રૂ.
મુસાફરી ખર્ચ	60,000	3000(A)	જાળવણી વિભાગ ની મજૂરી	3,90,000	7,500(F)
જાહેરાત વિભાગનો પગાર			સેવાખર્ચ - વિભાગ A	3,75,000	22500(A)
અને વહીવટી ખર્ચ	1,80,000	15,000(A)	વિભાગ B	3,00,000	15,000(F)
વેચાણ કમિશન	3,75,000	15,000(F)	વિભાગ C	4,50,000	75,000(A)
મજૂરી - વિભાગ A	12,00,000	60,000(A)	વહીવટી ખર્ચ-વેચાણ		
વિભાગ B	9,00,000	30,000(A)	વિભાગનો પગાર	1,50,000	7,500(F)
વિભાગ C	7,50,000	18,000(A)	જાહેરાત ખર્ચ	3,00,000	3,000(F)
માલસામગ્રી-વિભાગ A	42,00,000	1,80,000(A)	વહીવટી ખર્ચ-ટેકનીકલ		
વિભાગ B	1,50,000	7,500(A)	ડિરેક્ટરના પગાર	2,62,500	37,500(A)
વિભાગ C	10,50,000	90,000(F)	વહીવટી ખર્ચ-માર્કેટીંગ		
જાળવણી વિભાગ-સેવાખર્ચ	75,000	15,000(A)	ડિરેક્ટરના પગાર	3,00,000	15,000(F)
જાળવણી સ્ટોર્સ	3,00,000	15,000(F)	મેનેજિંગ ડિરેક્ટરનો		
			ઓફીસ પગાર	3,75,000	30,000(A)
			મિલ મેનેજરનો પગાર	1,50,000	500(A)
			વેચાણ	1,50,00,000	18,00,000(A)

અથવા

પ્રશ્ન.૧ નીચેના પત્રક માંથી ખૂટતી માહિતી શોધો

વિગત	વિભાગ A	વિભાગ B	વિભાગ C
વેચાણ	4,80,000	6,00,000	8,00,000
કાર્યકારી આવક	(?)	2,00,000	(?)
કાર્યકારી મિલકત(મૂડી રોકાણ)	2,40,000	(?)	4,00,000
રોકાણ પર વળતર(ROI)	15%	10%	20%
ઓછામાં ઓછો જરૂરી વળતર નો દર	10%	(?)	(?)
શેષ આવક	(?)	40,000	00

પ્રશ્ન.૨ નીચેની માહિતી પરથી માર્ચ 2022 ના પ્રક્રિયા B નું ખાતું તૈયાર કરો :

(૨૦)

પ્રક્રિયા નં Bના ચાલુ કામ નો શરૂનો સ્ટોક 4,200 એકમો, રૂ. 57,000.

પ્રક્રિયા નં -A ખાતે થી લાવ્યા 1,21,800 એકમો, રૂ. 8,28,600.

પ્રક્રિયા નં-C ખાતે લઈ ગયા 1,15,800 એકમો

પ્રક્રિયા નં – B નો આખર સ્ટોક 6,000 એકમો

પ્રક્રિયા દરમિયાન ભંગાર 4,200 એકમો

પ્રક્રિયા નં – B –માલસામગ્રી રૂ. 4,59,360, મજૂરી રૂ. 2,28,960, પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. 1,14,480

પૂર્ણતાની કક્ષા:

વિગત	શરૂનો સ્ટોક	આખર સ્ટોક	ભંગાર
માલસામાન	80%	70%	100%
મજૂરી	60%	50%	60%
પરોક્ષ ખર્ચા	60%	50%	60%

સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ ઉત્પાદનના 5% છે. ભંગારમાં કાઢેલ એકમોના રૂ.3 લેખે ઉપજે છે.

તૈયાર કરો :

1. પૂર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક
2. પડતરનું પત્રક
3. મુલ્યાંકનનું પત્રક
4. પ્રક્રિયા B નું ખાતું તૈયાર કરો

અથવા

પ્રશ્ન.૨ પ્રક્રિયા નં.-2 ને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે.

શરૂઆતનો સ્ટોક 12,000 એકમો, રૂ. 24,000

પૂર્ણતાની કક્ષા:: 1. માલસામાન: 80%, 2. મજૂરી : 50%, 3. પરોક્ષ ખર્ચા: 40%

પ્રક્રિયા નં.-1 ખાતે થી લાવ્યા 72,000 એકમો, રૂ. 3,01,200

પ્રક્રિયા નં.-3, ખાતે લઈ ગયેલા એકમો 60,000

પ્રક્રિયા નં. 2 માં દાખલ કરેલ પ્રત્યક્ષ માલસામાન – રૂ.1,87,200 પ્રત્યક્ષ મજૂરી - રૂ.1,28,400

પરોક્ષ ખર્ચા – રૂ.1,96,200

ચાલુ કામનો આખર સ્ટોક 18,000 એકમો.

પૂર્ણતાની કક્ષા:: 1. માલસામાન: 70%, 2. મજૂરી: 60%, 3. પરોક્ષ ખર્ચા: 60%

ભંગારમાં કાઢી નાખેલ એકમો 6,000 એકમો.

પૂર્ણતાની કક્ષા:: 1. માલસામાન: 100%, 2. મજૂરી: 80%, 3. પરોક્ષ ખર્ચા: 80%

દાખલ કરેલ એકમ 10% સામાન્ય બગાડ છે. ભંગાર તરીકે કાઢી નાખેલ એકમો,

એકમદીઠ રૂ. 6 લેખે વેચવામાં આવે છે.

તૈયાર કરો :

1. પૂર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક
2. પડતરનું પત્રક
3. મુલ્યાંકનનું પત્રક
4. પ્રક્રિયા 2 નું ખાતું તૈયાર કરો

પ્રશ્ન.૩ A એક પેઢીએ 2022 ના વર્ષમાં 3,000 ટાઇપરાઈટર બનાવ્યા અને વેચ્યા. તેના 2022 ના વર્ષના વેપાર (૧૫)
અને નફા-નુકસાન ખાતાની તારીજ નીચે મુજબ છે:

વિગત	રકમ રૂ.	વિગત	રકમ રૂ.
માલસામગ્રી ની પડતર	4,80,000	વેચાણ	24,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	7,20,000		
ઉત્પાદન ખર્ચ	3,00,000		
કાચો નફો – આગળ લઈ ગયા	9,00,000		
	<u>24,00,000</u>		<u>24,00,000</u>
સંચાલન અને સ્ટાફનો પગાર	3,60,000		
ભાડું, વેરા અને વીમો	60,000	કાચો નફો – આગળ લાવ્યા	9,00,000
સામાન્ય ખર્ચા	1,20,000		
વેચાણ ખર્ચા	1,80,000		
ચોખ્ખો નફો	1,80,000		
	<u>9,00,000</u>		<u>9,00,000</u>

2023 ના વર્ષ માટે નીચે મુજબ અંદાજ કાઢવામાં આવ્યો છે.

- ઉત્પાદન અને વેચાણ 3600 ટાઇપરાઈટરો નું થશે.
- પાછલા વર્ષ કરતા માલસામાન ના ભાવ માં 20% વધારો થશે
- મજૂરી નો દર 5 % વધશે
- ઉત્પાદન ખર્ચ માં માલસામાન અને મજૂરી ના સંયુક્ત ખર્ચ ના પ્રમાણમાં વધારો થશે
- એકમદીઠ વેચાણ ખર્ચ માં ફેરફાર થશે નહીં
- બીજા ખર્ચમાં ઉત્પાદન માં વધારાની અસર થશે નહીં.

તમારે વેચાણકિંમત પર 10 % ના નફો મળે તે રીતે વર્ષ 2023 દરમિયાન બનાવેલા ટાઇપરાઈટરો ટાઇપરાઈટરો નો બજાર ભાવ શો રાખવો તે દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ એક વસ્તુ જેની ઉત્પાદન પડતર નીચે મુજબ છે તેની વેચાણ કિંમત શોધો

માલસામાન રૂ. 2,40,000

મજૂરી રૂ. 2,10,000

પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. 1,50,000

વસ્તુનું વેચાણ અને ઉત્પાદન 3,00,000 એકમોનું છે. સ્થિર મિલકતોમાં રોકાયેલી મૂડી રૂ. 5,88,000 છે, જ્યારે ચાલુ મિલકતોમાં રોકાયેલી મૂડી વેચાણના 40% છે.

ચોખ્ખી કમાણીના 40% લેખે કરવેરા ચૂકવ્યા બાદ ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર 12% વળતર અપેક્ષિત છે.

પ્રશ્ન.૪ A. પડતર સંચાલન વ્યાખ્યા - ઉદ્દેશો અને મહત્વ સમજાવો.

(૧૫)

B. પડતર સંચાલન ચાર આધારસ્તંભનું વર્ણન

અથવા

પ્રશ્ન.૪ A. ઉત્પાદકતા અને નફાકારકતા ને અસરકારક પરિબલો સમજાવો

B. પડતર ઓડિટ અને સંચાલન ઓડિટ વચ્ચે નો તફાવત સમજાવો

ENGLISH VERSION

- Que.1** Kusum Ltd. submit accounting reports to factory manager for three departments A, B and C. (20)
 Factory manager with chief engineer gives their reports to technical directors. Sales manager with advertising managers gives their reports to marketing directors and marketing directors with Technical directors gives their reports to managing directors. Following information has been found from the books of account of this factory. You are required to prepare responsibility accounts reports for the managing director, marketing director, technical director and factory manager from this information.

Particulars	Budgetary Rs	Variance Rs	Particulars	Budgetary Rs.	Variance Rs.
Travels Expenses	60,000	3000(A)	Wages - stores	3,90,000	7,500(F)
Salary Ex.-Advertising dept.	1,80,000	15,000(A)	Services Expense- Dept. A	3,75,000	22500(A)
Sales commission	3,75,000	15,000(F)	Dept. B	3,00,000	15,000(F)
Wages – Dept. A	12,00,000	60,000(A)	Dept. C	4,50,000	75,000(A)
Dept. B	9,00,000	30,000(A)	Admin. Exp. – Sales dept.	1,50,000	7,500(F)
Dept. C	7,50,000	18,000(A)	Advertising Exp.	3,00,000	3,000(F)
Materials - Dept. A	42,00,000	1,80,000(A)	Admin. Exp. - Technical director.	2,62,500	37,500(A)
Dept. B	1,50,000	7,500(A)	Admin. Exp. – Marketing director.	3,00,000	15,000(F)
Dept. C	10,50,000	90,000(F)	Office salary – Managing director.	3,75,000	30,000(A)
Services Expense- stores	75,000	15,000(A)	Salary – factory	1,50,000	500(A)
Stores	3,00,000	15,000(F)	Sales	1,50,00,000	18,00,000(A)

OR

- Que.1** Supply the missing data in the following table:

Particulars	Division A	Division B	Division C
Sales	4,80,000	6,00,000	8,00,000
Operating Income	(?)	2,00,000	(?)
Operating Assets Investment	2,40,000	(?)	4,00,000
Return on Investment	15%	10%	20%
Minimum Required ROR	10%	(?)	(?)
Residual Income	(?)	40,000	00

- Que.2** Following are the data in respect of process-B for the month of March, 2022: (20)

Opening stock of work in progress in Process-B 4,200 units, Rs.57,000.

Transfer from process-A 1,21,800 units, Rs.8,28,600

Transferred to process-C 1,15,800 units.

Closing stock of process B 6,000 units.

Units scrapped during process 4,200 units.

Expenses added in process-B, Material Rs. 4,59,360, Wages Rs. 2,28,960,

Overheads-1,14,480

Degree of completion

Particulars	Opening stock	Closing stock	Scrap
Material	80%	70%	100%
Wages	60%	50%	60%
Overheads	60%	50%	60%

There was a normal loss of 5% of production and scrapped were sold at Rs.3 each. From the above information

Prepare:

- Statement of equivalent units
- Statement of cost per units
- Valuation statement
- Process B Account

OR

Que.2 Following data related to process-2

Opening stock in progress 12,000 units Rs.24,000

Degree of completion: (1) Material: 80%, (2) Wages: 50%, (3) Overheads: 40%

Received during month from process-1, = 72,000 units, Rs.3,01,200.

Transferred to process No: 3 = 60,000 units

Expenses incurred during the month in process-2

Material- Rs.1,87,200 Wages - Rs.1,28,400 Overheads - Rs.1,96,200

Closing work in process 18,000 units.

Degree of completion: (1) Material: 70%, (2) Wages: 60%, (3) Overheads: 60%

Units scrapped 6,000 units.

Degree of completion: (1) Material: 100%, (2) Wages: 80%, (3) Overheads: 80%

Normal loss 10% of input.

Scrap realized Rs.6 per unit.

Prepare:

1. Statement of equivalent units

2. Statement of cost per units

3. Valuation statement

4. Process 2 Account

Que.3 A Firm manufactured and sold 3,000 typewriters in the year 2022 Its summarized trading and Profit and Loss Account for the year 2022 is set out below:

(15)

Particulars	Rs	Particulars	Rs
To cost of Materials	4,80,000	By Sales	24,00,000
To Direct wages	7,20,000		
To Manufacturing Charges	3,00,000		
To Gross Profit C/D	9,00,000		
	<u>24,00,000</u>		<u>24,00,000</u>
To Management & Staff Salaries	3,60,000		
To Rent, Rates & Insurance	60,000	Gross Profit	9,00,000
To General Expenses	1,20,000		
To Selling Expenses	1,80,000		
To Net Profit	1,80,000		
	<u>9,00,000</u>		<u>9,00,000</u>

For the year 2023, It is estimated that

- The output and sales will be of 3600 typewriters
- Price of materials will rise by 20%
- Wages rate will rise by 5 %
- Manufacturing charges will increase in proportion to the combined cost of materials and wages
- Selling Expense per unit will remain unchanged
- Other Expenses will remain unaffected by the rise in output

Prepare a statement showing the price at which typewriters to be manufactured in 2023 should be marketed so as to show a profit of 10 % on selling price

OR

Que.3 Find out the selling price of a product having following cost structure:

Material Rs. 2,40,000

Labour Rs. 2,10,000

Overheads Rs. 1,50,000

Sale and production are of 3,00,000 units. Capital employed in fixed Assets are Rs. 5,88,000 and that in current assets is 40% of sale.

12% return is expected on capital employed and after paying tax at 40% of net earnings.

Que.4 A. Explain of the Definition- Objectives and Importance of cost management

(15)

B. Describe of the Four pillars of cost management

OR

Que.4 A. Explain of the Affecting factors- Productivity and profitability

B. Describe of the Difference of between cost audit and management audit
